

«Καινοτομίες Ενάντια στην Παράνομη Χρήση Δηλητηριασμένων Δολωμάτων»

Τεύχος Νο 5 # Μάρτιος 2013

Τριμηνιαίο Ηλεκτρονικό Ενημερωτικό Δελτίο του Προγράμματος LIFE+ «Καινοτομίες Ενάντια στην Παράνομη Χρήση Δηλητηριασμένων Δολωμάτων»

Περιεχόμενα:

Ημερίδα για την Κτηνοτροφία και τη Βιοποικιλότητα	3
Συμμετοχή στο Φεστιβάλ «Περιβάλλον-Κρίση-Ανάπτυξη»	4
Συνεχίζονται οι ομιλίες στα σχολεία της Κρήτης	5
Ημέρα για το κοινό και εκδρομή στον Ψηλορείτη	6
Ραδιοπαρακολούθηση μαρκαρισμένων πουλιών	7
Ημερίδα για τα Δηλητηριασμένα Δολώματα	8
Διεθνές Συνέδριο για τα Όρνια στην Κύπρο	10
Επιστημονικό Εργαστήριο για το ENSAIP στην Ισπανία	12
Σύντομα νέα	13

Οι «Καινοτομίες Ενάντια στα Δηλητήρια» είναι...

εκδηλώσεις
ενημέρωσης
των δικτύων

ομιλίες σε
σχολεία

συνέδρια-
ημερίδες

επιστημονικά
εργαστήρια

έρευνα
στο πεδίο

εκδρομές
στην πιλοτική
περιοχή

Ημερίδα για την Κτηνοτροφία και τη Βιοποικιλότητα

Το Πανεπιστήμιο Κρήτης-Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης (ΜΦΙΚ), σε συνεργασία με τον Σύλλογο Επαγγελματιών Κτηνοτρόφων Ν. Ηρακλείου (ΣΕΚΝΗ), την Ομάδα Παραγωγών Κτηνοτρόφων Κρήτης «Κρητικά Μιτάτα» και το ΓΕΩΤΕΕ Παράρτημα Κρήτης, πραγματοποίησαν την **Τετάρτη 13 Φεβρουαρίου 2013**, ημερίδα με θέμα: **«Κτηνοτροφία και Βιοποικιλότητα»**.

Η ημερίδα διοργανώθηκε στα πλαίσια του προγράμματος LIFE09 NAT/ES/000533 **«Καινοτόμες Δράσεις για την Αντιμετώπιση της Παράνομης Χρήσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων σε Μεσογειακές Πιλοτικές Περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης»**, το οποίο υλοποιεί το Πανεπιστήμιο Κρήτης-Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, στις ορεινές περιοχές του Ψηλορείτη, της Δίκτης και των Αστερουσίων. Στο πρόγραμμα συμμετέχουν ο ΣΕΚΝΗ και τα «Κρητικά Μιτάτα» ως μέλη του «Ευρωπαϊκού Δικτύου Κτηνοτρόφων Ενάντια στην Παράνομη Χρήση Δηλητηριασμένων Δολωμάτων».

Στόχος της ημερίδας ήταν να αναδειχθεί το πρόβλημα της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, οι επιπτώσεις τους στη βιοποικιλότητα, η άμεση συνάφεια και σύνδεση της βιοποικιλότητας του νησιού με τη

διατήρηση και ανάπτυξη του πρωτογενή τομέα της Κρήτης και ειδικότερα της κτηνοτροφίας, καθώς και τα σημαντικά προβλήματα που απασχολούν τον κλάδο των κτηνοτρόφων.

Η ημερίδα θα μπορούσε πραγματικά να χαρακτηριστεί ως ένα επιστημονικό σεμινάριο, καθώς όλες οι εισηγήσεις ήταν υψηλού επιπέδου και άκρως ενδιαφέρουσες και κατατοπιστικές.

Η σημασία του υγιούς περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας στην αειφορία και τη βιωσιμότητα του πρωτογενούς τομέα και ειδικότερα στην κτηνοτροφία, αναλύθηκε από όλους τους εισηγητές ενώ επισημάνθηκε η σπουδαιότητά της στην αγροτοδιατροφική αλυσίδα με την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων, στην οικονομική ανάπτυξη με τη σύνδεση του περιβάλλοντος με τον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα (ιδιαίτερα του τουρισμού), καθώς και

η κοινωνική συνοχή μέσω της ενίσχυσης της εικόνας των κτηνοτρόφων και του επαγγέλματός τους στις τοπικές κοινωνίες.

Το Πανεπιστήμιο Κρήτης-Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης στα πλαίσια του προγράμματος LIFE09 NAT/ES/000533 και σε συνεργασία με τα μέλη του «Ευρωπαϊκού Δικτύου Κτηνοτρόφων Ενάντια στην Παράνομη Χρήση Δηλητηριασμένων Δολωμάτων», έχει προγραμματίσει για το 2013 την πραγματοποίηση τριών ακόμα ημερίδων στις περιοχές υλοποίησης του προγράμματος για την ενημέρωση των κτηνοτρόφων καθώς και ανοιχτές εκδηλώσεις για την ευαισθητοποίηση των τοπικών κοινωνιών, τόσο για τις συνέπειες της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων στη βιοποικιλότητα, όσο και για σημασία της βιοποικιλότητας στην αειφορική και βιώσιμη ανάπτυξη του νησιού.

Το Πανεπιστήμιο Κρήτης-Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης και το «Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κτηνοτρόφων Ενάντια στην Παράνομη Χρήση Δηλητηριασμένων Δολωμάτων» θα πραγματοποιήσουν εντός του 2013, τρεις ενημερωτικές ημερίδες για το πρόγραμμα και την κτηνοτροφία, στην ύπαιθρο του νησιού.

Το Πανεπιστήμιο Κρήτης-ΜΦΙΚ και ο Δήμος Αγίου Νικολάου συμμετείχαν στο φεστιβάλ «Περιβάλλον-Κρίση-Ανάπτυξη»

Το Πανεπιστήμιο Κρήτης-Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης σε συνεργασία με το Δήμο Αγίου Νικολάου συμμετείχαν στο διήμερο φεστιβάλ με τίτλο «Περιβάλλον-Κρίση-Ανάπτυξη» που διοργάνωσε η Οικολογική Κίνηση Μεραμβέλλου το **Σάββατο 23** και την **Κυριακή 24 Φεβρουαρίου 2013**, στον Άγιο Νικόλαο, στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE09 NAT/ES/000533 «Καινοτόμες Δράσεις για την Αντιμετώπιση της Παράνομης Χρήσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων σε Μεσογειακές Πιλοτικές Περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

Στόχος της δράσης ήταν να ενημερωθούν οι πολίτες του Δήμου Αγίου Νικολάου και οι επισκέπτες του φεστιβάλ τόσο για τις επιπτώσεις της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων στη βιοποικιλότητα και τη δημόσια υγεία, όσο και για τις δράσεις του Δήμου για το συγκεκριμένο πρόβλημα, ως μέλους του «Ευρωπαϊκού Δικτύου Δήμων Ενάντια στην Παράνομη Χρήση Δηλητηριασμένων Δολωμάτων» (Δράσεις C2-D3).

Στο περίπτερο που στήθηκε στο χώρο του φεστιβάλ (Κλειστό Γυμναστήριο Σχολικού Συγκροτήματος Ξηροκάμπου), οι επισκέπτες είχαν τη δυνατότητα να ενημερωθούν για το πρόβλημα των δηλητηριασμένων δολωμάτων και για το πρόγραμμα, από τους εκπροσώπους του Δήμου και του Πανεπιστημίου Κρήτης-Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, να πάρουν πληροφορίες και ενημερωτικό υλικό, καθώς και να ανταλλάξουν απόψεις και σκέψεις για την επιθυμητή μείωση ή και εξάλειψη του προβλήματος αυτού.

Συνεχίζεται η ενημέρωση για τις συνέπειες των δηλητηριασμένων δολωμάτων, σε μαθητές και εκπαιδευτικούς της Κρήτης

Οι δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των μαθητών και εκπαιδευτικών της Κρήτης, συνεχίστηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου Ιανουάριος-Μάρτιος 2013, σε Δημοτικά Σχολεία, Γυμνάσια και Λύκεια της πιλοτικής περιοχής GR-2.

Στα πλαίσια της δράσης D3, συνεχίστηκαν οι επισκέψεις σε δημοτικά και γυμνάσια της πιλοτικής περιοχής της Κρήτης, προκειμένου η εκπαιδευτική και μαθητική κοινότητα να ενημερωθεί για το πρόγραμμα, τις δράσεις του, το πρόβλημα της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων και τις επιπτώσεις τους στη βιοποικιλότητα, την άγρια φύση και τη δημόσια υγεία. Κατά το πρώτο τρίμηνο (Ιανουάριος-Μάρτιος) του 2013, επισκεφθήκαμε και ενημερώσαμε τα Γυμνάσια Συβρίτου και Φουρφουρά του Δήμου Αμαρίου, τα Δημοτικά Σχολεία Μπαλίου και 2^ο Περάματος καθώς και τα Γυμνάσια Περάματος, Πανόρμου και Κράνας του δήμου Μυλοποτάμου, το Δημοτικό Σχολείο Χουδετσίου και το Γυμνάσιο Πύργου του Δήμου

Αρχανών Αστερουσίων, τα 2^ο Δημοτικά Σχολεία, Γυμνάσιο και Λύκειο Κρουσσώνα του Δήμου Μαλεβυζίου, το Δημοτικό Σχολείο Κεντρίου και το 2^ο Γενικό Λύκειο Ιεράπετρας του Δήμου Ιεράπετρας, καθώς και τα Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας Ρεθύμνου του Δήμου Ρεθύμνου και Κράνας του Δήμου Μυλοποτάμου.

Οι ομιλίες, οι οποίες θα συνεχιστούν έως την ολοκλήρωση της σχολικής χρονιάς 2012-2013, περιλαμβάνουν παρουσίαση του προγράμματος, ενημέρωση για το πρόβλημα και τις επιπτώσεις της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων με τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς, ενώ μοιράζεται έντυπο ενημερωτικό υλικό.

Οι μικροί μαθητές του Δημοτικού Σχολείου Μπαλίου, μαζί με τους δασκάλους τους

Εκδρομή στον Ψηλορείτη με το πρόγραμμα «Καινοτομίες Ενάντια στα Δηλητήρια»

Την Κυριακή 10 Μαρτίου 2013, το Πανεπιστήμιο Κρήτης-Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης και ο Πολιτιστικός Σύλλογος Γουβών πραγματοποίησαν εκδρομή στον Ψηλορείτη για τα μέλη και τους φίλους του Πολιτιστικού Συλλόγου Γουβών.

Στην εκδρομή, που εντάσσεται στα πλαίσια της Δράσης D3 του Προγράμματος LIFE+ «Καινοτόμες Δράσεις για την Αντιμετώπιση της Παράνομης Χρήσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων σε Μεσογειακές Πιλοτικές Περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης» [LIFE09 NAT/ES/000533], συμμετείχαν 85 μέλη και φίλοι του Πολιτιστικού Συλλόγου Γουβών. Το πρόγραμμα περιελάμβανε επίσκεψη στη Μονή Βωσάκου στα Ταλαία Όρη του Δήμου Μυλοποτάμου (μέλος του «Ευρωπαϊκού Δικτύου Δήμων Ενάντια στην Παράνομη Χρήση Δηλητηριασμένων Δολωμάτων»-ENMAIP), επίσκεψη στο Σπήλαιο Σφεντόνη στα Ζωνιανά (του Δήμου Μυλοποτάμου) και γεύμα στα Ανώγεια, πρωτεύουσα του Δήμου Ανωγείων (μέλος του ENMAIP).

Κατά τη διάρκεια της διαδρομής από Ηράκλειο έως και τα Ανώγεια, οι συνοδοί του Πανεπιστημίου Κρήτης-ΜΦΙΚ ενημέρωσαν τους συμμετέχοντες για την περιοχή του Ψηλορείτη, το Δίκτυο ΦΥΣΗ 2000 (στο οποίο εντάσσεται ο ορεινός

όγκος της Ίδης), για το Γεωπάρκο του Ψηλορείτη, τη βιοποικιλότητα της περιοχής και τη σπουδαιότητά της στο φυσικό απόθεμα της Κρήτης καθώς και για τις απειλές που δέχεται η πανίδα και η χλωρίδα του νησιού. Ιδιαίτερη αναφορά έγινε για το πρόβλημα της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων και τις συνέπειές του στην άγρια πανίδα, τη βιοποικιλότητα και τη δημόσια υγεία, για το πρόγραμμα LIFE+ «Καινοτομίες Ενάντια στην Παράνομη Χρήση Δηλητηριασμένων Δολωμάτων» που υλοποιεί το Πανεπιστήμιο Κρήτης-ΜΦΙΚ και τις δράσεις που αυτό περιλαμβάνει. Αρκετοί συμμετέχοντες εξέφρασαν απορίες σχετικά με το περιβάλλον της περιοχής αλλά και με το θέμα των δηλητηριασμένων δολωμάτων ενώ μετά και την επίσκεψη στο Σπήλαιο Σφεντόνη (όπου η ξενάγηση πραγματοποιήθηκε από τα μέλη του Πολιτιστικού Συλλόγου Ζωνιανών, ο οποίος έχει και τη διαχείριση του σπηλαίου) περισσότερες λεπτομέρειες για την ιδιαιτερότητα του

σπηλαιοπεριβάλλοντος και των ειδών που αυτό φιλοξενεί, ζητήθηκαν από τους συνοδούς.

Η ημέρα έκλεισε με γεύμα σε εστιατόριο των Ανωγείων, όπου πραγματοποιήθηκε και παρατήρηση πουλιών, καθώς οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν μια ομάδα όρνιων που εκείνη την ώρα πραγματοποιούσαν πτήση πάνω από το χωριό.

Λίγο πριν την αναχώρηση από τα Ανώγεια, πραγματοποιήθηκε ομαδική φωτογράφιση και μοιράστηκε σε όλους τους συμμετέχοντες ενημερωτικό υλικό του προγράμματος (φυλλάδια κοινού και αφίσες).

Το Πανεπιστήμιο Κρήτης-Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης ευχαριστεί τον Πολιτιστικό Σύλλογο Γουβών και τους συμμετέχοντες για τη συνεργασία και τη συνδρομή στην επιτυχή πραγματοποίηση της εκδρομής.

Ραδιοπαρακολούθηση των μαρκαρισμένων πουλιών που θεωρούνται βιοδείκτες της κατάστασης του περιβάλλοντος

Κατά τη διάρκεια της παρακολούθησης των πληθυσμών των ειδών που μελετά το πρόγραμμα ως βιοδείκτες (Δράση Α.8) εντοπίστηκε ένα νέο ζευγάρι γυπαετών να φωλιάζει στον ορεινό όγκο του Ψηλορείτη καθώς και αρκετές νέες αποικίες και νέα ζευγάρια όρνιων να φωλιάζουν και στους τρεις ορεινούς όγκους των περιοχών του προγράμματος.

Στα πλαίσια των Δράσεων Α8 (σήμανση και ραδιοπαρακολούθηση βιοδεικτών) και Ε6 (Αξιολόγηση των περιστατικών παράνομης δηλητηρίασης στις πιλοτικές περιοχές) του προγράμματος, παρατηρήθηκε ότι οι νεαροί και οι ανώριμοι γύπες (όρνια, γυπαετοί) περιπλανιόνται σε όλους τους ορεινούς όγκους της Κρήτης πριν ωριμάσουν και φωλιάσουν, οπότε διαλέγουν αποικία ή επικράτεια.

Απ' όλα τα σημασμένα πουλιά μόνο ένα όρνιο θεωρείται νεκρό αλλά η περισυλλογή του είναι αδύνατη, γιατί βρίσκεται σε δύσβατη περιοχή.

Οι δύο νεαροί γυπαετοί, οι οποίοι εφοδιάστηκαν με πομπούς VHF στα πλαίσια του προγράμματος (Μάιος 2011, Μάιος 2012), περιπλανήθηκαν εκτός από τα

Αστερούσια όρη όπου γεννήθηκαν, στους ορεινούς όγκους του Ψηλορείτη, της Δίκτης, της Θρυπτής, του Κέδρου, του Καλλικράτη και των ανατολικών κορυφών των Λευκών Ορέων στα Σφακιά.

Αντίστοιχα, κατά την παρακολούθηση (monitoring) νυχτόβιων αρπακτικών (δηλαδή νανόμπουφο και τυτώ ή ζάρα) που ραδιοσημάνθηκαν στην πεδιάδα της Μεσαράς, παρατηρήθηκε ότι διαμένουν και κινούνται κοντά σε οικισμούς και αγροσυστήματα όπου υπάρχει μεγάλη πυκνότητα τρωκτικών.

Συνολικά καταγράφηκαν τέσσερις περιπτώσεις θανάτωσης νυχτόβιων αρπακτικών και τα δείγματα έχουν σταλεί για τοξικολογικές αναλύσεις σε συνεργαζόμενο εργαστήριο.

Κατά τη διάρκεια της ραδιοπαρακολούθησης των σημασμένων πουλιών, εντοπίστηκε και ένα νέο ζευγάρι γυπαετών να φωλιάζει στον ορεινό όγκο του Ψηλορείτη, καθώς και νέες αποικίες και καινούργια ζευγάρια όρνιων σε όλους τους ορεινούς όγκους της Κρήτης.

Τέσσερις περιπτώσεις θανάτωσης νυχτόβιων αρπακτικών καταγράφηκαν στην περιοχή της Μεσαράς και τα δείγματα έχουν σταλεί για ανάλυση.

Ημερίδα για τα Δηλητηριασμένα Δολώματα στην Καλαμπάκα, από τον Αρκτούρο

Την **Πέμπτη, 14 Μαρτίου 2013**, στην αίθουσα της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Καλαμπάκας, πραγματοποιήθηκε ημερίδα με θέμα: **«Δηλητηριασμένα Δολώματα: Επιπτώσεις στη Βιοποικιλότητα & Τεχνικές Αντιμετώπισης»**, στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE+ Βιοποικιλότητα «Καινοτόμες Δράσεις για την Αντιμετώπιση της Παράνομης Χρήσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων σε Μεσογειακές Πιλοτικές Περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης» [LIFE09 NAT/ES/000533] το οποίο υλοποιείται τα τελευταία 2 χρόνια στην περιοχή Αντιχάσια Όρη-Μετέωρα-Κόζιακας της Π.Ε. Τρικάλων και έχει διάρκεια 5 χρόνια. Η ημερίδα διοργανώθηκε από τον ΑΡΚΤΟΥΡΟ, εταίρο του προαναφερόμενου προγράμματος.

Σκοπός της ημερίδας ήταν η ενημέρωση των στελεχών των δημόσιων υπηρεσιών της Π.Ε. Τρικάλων και της ευρύτερης περιοχής, καθώς και η έναρξη μιας δημόσιας συζήτησης για τις επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα αλλά και τη δημόσια υγεία από τη χρήση των δηλητηριασμένων δολωμάτων. Στην ημερίδα έγιναν ειδικές παρουσιάσεις για τις δράσεις του προγράμματος στα Τρίκαλα (ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, Ζωή Καρανίκα) και στην Κρήτη (Πανεπιστήμιο Κρήτης – Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, Μιχάλης Προμπονάς), τις επιπτώσεις της χρήσης των δηλητηριασμένων δολωμάτων στη βιοποικιλότητα

(ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, Λάζαρος Γεωργιάδης), τις δράσεις του προγράμματος LIFE για τον Ασπροπάρη (Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία, Χαρητάκης Παπαϊωάννου). Επιπρόσθετα, με ειδικές εισηγήσεις για το νομικό πλαίσιο για τη διαχείριση των αδέσποτων ζώων στην Ελλάδα (Φιλοζωϊκός Σύλλογος Τρικάλων) και την πολιτική αντιμετώπισης της λύσσας στην Ελλάδα (Τμήμα Κτηνιατρικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Χαράλαμπος Μπιλλίνης) έγινε άμεση σύνδεση της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων με την δημόσια υγεία. Ειδικά για τη λύσσα, τα κρούσματα της οποίας συνεχώς αυξάνονται στην Βόρεια

Ελλάδα, θα πρέπει να γίνει άμεση σύνδεση καθώς τα δηλητηριασμένα πτώματα των ζώων αποτελούν βασική εστία μετάδοσης της νόσου και αυξάνουν κατακόρυφα τις πιθανότητες μετάδοσής της.

Η ημερίδα πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Δήμο Καλαμπάκας, ο οποίος συμμετέχει στο πρόγραμμα ως μέλος του «Ευρωπαϊκού Δικτύου Ενάντια στην Παράνομη Χρήση Δηλητηριασμένων Δολωμάτων» στην πιλοτική περιοχή GR-1 (Μετέωρα – Αντιχάσια Όρη – Κόζιακας), μαζί με τους Δήμους Πύλης και Τρικαίων.

Συνέχεια στη σελίδα 9

Περισσότερες πληροφορίες για το πρόγραμμα LIFE+ και τις υλοποιούμενες δράσεις μπορείτε να βρείτε στις ακόλουθες ηλεκτρονικές διευθύνσεις:

- <http://www.lifeagainstpoison.org/>
- http://www.arcturos.gr/el/index.php?option=ozo_content&perform=view&id=43&Itemid=44
- <http://www.nhmc.uoc.gr/el/programs/life-poisons>

Ημερίδα για τα Δηλητηριασμένα Δολώματα στην Καλαμπάκα, από τον Αρκτούρο

Συνέχεια από τη σελίδα 8

Το «Ευρωπαϊκό Δίκτυο Δήμων Ενάντια στην Παράνομη Χρήση Δηλητηριασμένων Δολωμάτων» απαρτίζεται από Ευρωπαϊκούς Δήμους στις 8 πιλοτικές περιοχές υλοποίησης του προγράμματος, 4 στην Ισπανία, 2 στην Πορτογαλία και 2 στην Ελλάδα (Κρήτη και Τρίκαλα),

Οι κάτοικοι της Π.Ε. Τρικάλων μπορούν να καλούν εντελώς δωρεάν (από σταθερό τηλέφωνο) στο 800 11 010101 για καταγγελίες δηλητηριασμένων ζώων και χρήσης δολωμάτων.

με κοινή συμφωνία και συνέργια για:

✓Εξάλειψη της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων ως μια πολύ επιβλαβή πρακτική που θέτει σε κίνδυνο τη δημόσια υγεία των κατοίκων και το περιβάλλον.

✓Υλοποίηση ενεργειών που βοηθούν στην καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων με το δίκτυο και με κάθε άλλη τοπική ή εθνική στρατηγική κατά των δηλητηριασμένων δολωμάτων.

✓Ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας για τους κινδύνους και τις συνέπειες που προκαλούν τα δηλητηριασμένα δολώματα και υποστήριξη της δικαστικής δίωξης των παρανομιών που εμφανίζονται στην περιοχή του.

Ο Αρκτούρος ευχαριστεί θερμά

τον Δήμο Καλαμπάκας για την παραχώρηση της αίθουσας της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Καλαμπάκας, αλλά και τα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος, τις Υπηρεσίες και τους Φορείς της πιλοτικής περιοχής του προγράμματος, όπως τη Διεύθυνση Δασών Τρικάλων, τα Δασαρχεία Τρικάλων και Καλαμπάκας, τους Δήμους Καλαμπάκας, Τρικαίων και Πύλης, την Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Καλαμπάκας και το ΚΕΝΑΚΑΠ, καθώς και τους Κυνηγετικούς Συλλόγους Πύλης και Καλαμπάκας οι οποίοι συμμετέχουν στο «Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κυνηγετικών Περιοχών και Κυνηγετικών Συλλόγων Ενάντια στην Παράνομη Χρήση Δηλητηριασμένων Δολωμάτων».

Διεθνές Συνέδριο για τη «Διατήρηση – Προστασία του Όρνιου στην Κύπρο», Λεμεσός, 6-8 Μαρτίου 2013

Διακεκριμένοι επιστήμονες από την Ευρώπη και άλλες χώρες συμμετείχαν στο Διεθνές Συνέδριο για τη «Διατήρηση – Προστασία του Όρνιου στην Κύπρο»¹, που διοργάνωσε ο Πτηνολογικός Σύνδεσμος Κύπρου στα πλαίσια του Έργου «ΓΥΠΑΣ»² για την προστασία και ενίσχυση του μεγαλύτερου πτηνού της Κυπριακής φύσης.

Το Συνέδριο πραγματοποιήθηκε στις 6-8 Μαρτίου 2013 στο ξενοδοχείο Elias Beach Hotel στη Λεμεσό και παρευρέθηκαν 12 επιστήμονες από το εξωτερικό, ειδικευμένοι σε θέματα διαχείρισης του Γύπα, όπου παρείχαν τις εξειδικευμένες γνώσεις τους σε θέματα προστασίας και ενίσχυσης του πληθυσμού, επανεισαγωγής του είδους, βέλτιστες πρακτικές, παρακολούθησης και απογραφής κ.ά. Οι επιστήμονες αυτοί συνέβαλαν στον καθορισμό ενός σχεδίου δράσης καθώς και του πρωτοκόλλου για την προστασία του Γύπα στην Κύπρο.

Το έργο «ΓΥΠΑΣ», που έχει διάρκεια 2 έτη (Σεπτέμβριος 2011 – Αύγουστος 2013), αποσκοπεί στην ενίσχυση του πληθυσμού του Γύπα στην Κύπρο με πουλιά από την Κρήτη, έτσι ώστε ο πληθυσμός του να ανακάμψει³. Σήμερα έχουν μείνει μόνο 10-11 Γύπες σε ελεύθερη κατάσταση στην Κύπρο. Πέρα από την εισαγωγή πουλιών από την Κρήτη (20-30 άτομα), το

έργο «ΓΥΠΑΣ» στοχεύει στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών, έτσι ώστε να βοηθήσει στην προστασία του μεγαλύτερου πτηνού της Κύπρου, ενώ παράλληλα γίνονται διάφορα έργα υποδομής που θα βοηθήσουν στην προστασία του Γύπα, όπως η δημιουργία κλωβών για τον εγκλιματισμό των πουλιών και ταϊστρών για την τροφοδοσία τους.

Το έργο «ΓΥΠΑΣ» (www.gypas.org), συγχρηματοδοτείται κατά 80% από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΤΠΑ) και κατά 20% από Εθνικούς Πόρους της Ελλάδας και της Κύπρου στο πλαίσιο του Προγράμματος Διασυνοριακής Συνεργασίας «Ελλάδα Κύπρος 2007-2013». Εταίροι του έργου στην Κύπρο είναι η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας (Ταμείο Θήρας), ο Πτηνολογικός Σύνδεσμος Κύπρου και το Τμήμα Δασών, ενώ στην Κρήτη το Πανεπιστήμιο Κρήτης – Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης (ΜΦΙΚ) και ο Δήμος Γόρτυνας.

Συνέχεια στη σελίδα 11

Φωτογραφία: Μέλπω Αποστολίδου

Το Συνέδριο για τη «Διατήρηση – Προστασία του Όρνιου στην Κύπρο» παρακολούθησαν πλέον των 70 επιστημόνων και υπαλλήλων κρατικών φορέων της Κύπρου. Οι κύριες ενότητες του Συνεδρίου ήταν οι ακόλουθες:

- Πληθυσμοί Γυπών και Τεχνικές Καταμέτρησης.
- Βέλτιστες Πρακτικές Εμπλουτισμού και Επανεισαγωγής.
- Κύριες Απειλές και Μέτρα Διαχείρισης των Γυπών.
- Στρογγυλό Τραπέζι για τις Κατευθυντήριες Οδηγίες και το Κυπριακό Πρόγραμμα Εμπλουτισμού του Γύπα.

Διεθνές Συνέδριο για τη «Διατήρηση – Προστασία του Όρνιου στην Κύπρο», Λεμεσός, 6-8 Μαρτίου 2013

Φωτογραφία: Μέλπω Αποστολίδου

Συνέχεια από τη σελίδα 10

Κατά τη διάρκεια του Συνεδρίου τονίστηκε από πολλούς ομιλητές ότι κύριες απειλές για το είδος – σε όλη τη ζώνη εξάπλωσής του – είναι η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων, η ηλεκτροπληξία, οι ανεμογεννήτριες και η διαθεσιμότητα τροφής. Τα δηλητηριασμένα δολώματα αποτελούν ίσως τη σημαντικότερη απειλή για τους Γύπες στη Μεσόγειο.

Στο Συνέδριο συμμετείχαν από το Πανεπιστήμιο Κρήτης – ΜΦΙΚ ο Δρ. Σταύρος Ξηρουχάκης, που πραγματοποίησε εισήγηση με θέμα: «Οι Γύπες της Κρήτης: Προγράμματα διατήρησης και προστασίας των Γυπών», και ο Δρ. Μιχάλης Προμπονάς.

Την τελευταία ημέρα του Συνεδρίου, Παρασκευή 8 Μαρτίου 2013, πραγματοποιήθηκε εκδρομή σε περιοχές του έργου ΓΥΠΑΣ, με επίσκεψη σε περιοχές που εμφανίζεται το είδος (Επισκοπή) και στα έργα υποδομών που έχουν ήδη κατασκευαστεί στον Άγιο Ιωάννη Πάφου και στο Λιμνάτη.

Σύντομα αναμένεται να εκδοθούν τα συμπεράσματα του Συνεδρίου και τα Πρακτικά των εισηγήσεων.

Σημειώσεις:

(1) Ο Γύπας ο Πυρόχρους (*Gyps fulvus*) ή αλλιώς Όρνιο, είναι το μεγαλύτερο σε μέγεθος πουλί της Κύπρου, με φτέρωμα ανοικτό καφέ και μαύρα άκρα φτερούγας και ουράς, ενώ το κεφάλι και ο λαιμός του είναι καλυμμένα με λευκό χνούδι. Έχει άνοιγμα φτερούγων γύρω στα 2,5 μέτρα.

(2) Έργο «Ενδυνάμωση του Κυπριακού πληθυσμού του Γύπα (*Gyps fulvus*) με άτομα από την Κρήτη (Ελλάδα)»: Το έργο με ακρωνύμιο «ΓΥΠΑΣ» έχει ως στόχο την ενίσχυση του εξαιρετικά μειωμένου πληθυσμού του Γύπα της Κύπρου με πουλιά από την Κρήτη. Διενεργείται στο πλαίσιο του Προγράμματος Διασυνοριακής Συνεργασίας «Ελλάδα – Κύπρος 2007-2013», και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.) της Ε.Ε. και από εθνικούς πόρους των δύο χωρών. Ιστοσελίδα έργου: www.gypas.org

(3) Σύμφωνα με ιστορικές αναφορές, ο Γύπας αποτελούσε κοινό είδος της Κυπριακής πτηνοπανίδας και είχε μεγάλο πληθυσμό. Ωστόσο, ο πληθυσμός του είδους άρχισε να μειώνεται από το 1950, κυρίως λόγω της εντατικοποίησης της γεωργίας και κτηνοτροφίας, της χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων και της λαθροθηρίας. Σήμερα αριθμεί γύρω στα 10 άτομα. Με βάση τον σημερινό πληθυσμό του, χωρίς καθοριστικά μέτρα προστασίας και ενίσχυσης του πληθυσμού του, ο Γύπας στη Κύπρο είναι καταδικασμένος σε εξαφάνιση.

Συμμετοχή κτηνοτρόφων και κυνηγών στο επιστημονικό εργαστήριο για το κοινό, με θέμα «Διαχείριση Ζωικών Υπολειμμάτων» στην Ισπανία

Το επιστημονικό εργαστήριο διοργανώθηκε από το Ίδρυμα Γυπαετός και το Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Περιβάλλοντος της Περιφερειακής Κυβέρνησης της Ανδαλουσίας, στο πλαίσιο του ετήσιου προγράμματος της Σχολής Κτηνοτροφίας της Ανδαλουσίας.

Στη συνάντηση συμμετείχαν πενήντα (50) άτομα, άμεσα ενδιαφερόμενοι για το νέο κανονισμό σχετικά με τη διαχείριση των ζωικών υπολειμμάτων.

Η εκπαιδευτική συνάντηση, που πραγματοποιήθηκε την **Παρασκευή 8 Μαρτίου 2013**, οργανώθηκε από το Ίδρυμα Γυπαετός και τη Σχολή Κτηνοτροφίας της Ανδαλουσίας, στο πλαίσιο του «Ευρωπαϊκού Δικτύου Κτηνοτρόφων Ενάντια στην Παράνομη Χρήση Δηλητηριασμένων Δολωμάτων».

Η συνάντηση ήταν μέρος των δωρεάν δράσεων που προσφέρει η Σχολή Κτηνοτροφίας.

Απευθύνονταν, εκτός των άλλων ομάδων, στα μέλη του «Ευρωπαϊκού Δικτύου Κτηνοτρόφων» του προγράμματος LIFE και έλαβε χώρα στο Δήμο Zahara de la Sierra.

Έπειτα από την παρουσίαση της εκδήλωσης, ο τεχνικός υπεύθυνος της πιλοτικής περιοχής Ronda Range, **Jesus Carrasco**, αναφέρθηκε

στη δουλειά που έχει γίνει κατά τη διάρκεια του προγράμματος στις πιλοτικές περιοχές καθώς και στα πιο σημαντικά αποτελέσματα των δράσεων που έχουν υλοποιηθεί.

Οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Γεωργίας, Αλιείας και Περιβάλλοντος της Κυβέρνησης της Ανδαλουσίας ανέλυσαν σημαντικές έννοιες για διάφορα θέματα που σχετίζονται με τις τεχνητές θέσεις τροφοληψίας (ταϊστρες) των πτωματοφάγων και τα υγειονομικά κριτήρια για την απόθεση πτωμάτων και άλλων ζωικών υπολειμμάτων στις εκτεταμένες κτηνοτροφικές περιοχές.

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης υπογραμμίστηκε ιδιαίτερα η διοικητική διαδικασία και οι απαιτήσεις για την εφαρμογή των

κανονισμών για τα αιγοπρόβατα, τα όρια για άλλου είδους παραγωγικά ζώα και η ανάγκη διεύρυνσης του κανονισμού γι' αυτά, στο μέλλον.

Η Σχολή Κτηνοτροφίας της Ανδαλουσίας χρηματοδοτείται από την Περιφερειακή Κυβέρνηση της Ανδαλουσίας και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης της Υπαιθρου (European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD)).

Συνεργάζεται με αρκετές ενώσεις κτηνοτρόφων που ασχολούνται με την διάσωση των ενδημικών φυλών προβάτων και αιγών.

Η Σχολή Κτηνοτροφίας επίσης συνεργάζεται με το Δήμο Grazalema και άλλους δημόσιους φορείς και κτηνοτροφικούς συλλόγους.

Σύντομα Νέα

Οι Δήμοι Μυλοποτάμου και Φαιστού στο «Ευρωπαϊκό Δίκτυο Δήμων»

Την Τετάρτη 6 Φεβρουαρίου 2013, σε συνάντηση που είχε συνεργάτης του Πανεπιστημίου Κρήτης-ΜΦΙΚ, παραδόθηκε η ταμπέλα πιστοποίησης συμμετοχής στο «Ευρωπαϊκό Δίκτυο Δήμων Ενάντια στην Παράνομη Χρήση Δηλητηριασμένων Δολωμάτων» στο Δήμαρχο Μυλοποτάμου κ. Δημήτρη Κόκκινο. Με την υπογραφή της σύμβασης και από το Δήμο Φαιστού στις 14.3.2013, ολοκληρώθηκε η σύσταση του Ευρωπαϊκού Δικτύου Δήμων στην πιλοτική περιοχή της Κρήτης που αριθμεί πλέον 12 Δήμους-μέλη.

Ακόμα ένας γύπας δηλητηριασμένος έφθασε στο ΜΦΙΚ!

Ο γύπας της φωτογραφίας (όρνιο) βρέθηκε δηλητηριασμένος αρχές Φεβρουαρίου στον Άγιο Νικόλαο στη θέση «Κατσίκια» και σώθηκε χάρη στην παρέμβαση της Δασικής Υπηρεσία (Δ/νση Δασών Λασιθίου) και της Ομοσπονδιακής Θηροφυλακής. Στο γύπα δόθηκε το όνομα **Δημόκριτος**, δακτυλιώθηκε και σημάνθηκε με ετικέτες πτερύγων. Στο πουλί τοποθετήθηκε επίσης πομπός GPS/GSM ο οποίος συλλέγει και αποθηκεύει δεδομένα με σύστημα παγκόσμιου γεωγραφικού προσδιορισμού.

Το συγκεκριμένο όρνιο απελευθερώθηκε στον Γιούχτα στις 25/02/2013 και εντοπίστηκε να κινείται στην περιοχή της Νοτιοανατολικής Δίκτης.

Μεγαλώνει το «Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κτηνοτρόφων»

Το πολύ δραστήριο «Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κτηνοτρόφων» στην Κρήτη, διευρύνθηκε μετά και τις τέσσερις (4) νέες αιτήσεις συμμετοχής που κατατέθηκαν το τελευταίο τρίμηνο, από κτηνοτρόφους που ζήτησαν να ενταχθούν στο Δίκτυο, αριθμώντας συνολικά μέχρι τώρα 34 ιδιώτες επαγγελματίες κτηνοτρόφους και 2 συλλόγους. Στις 9 Απριλίου 2013 προγραμματίζεται να γίνει η συνάντηση με όλα τα μέλη, ενώ μέσα στον Μάιο θα πραγματοποιηθούν δύο ημερίδες με θέμα την κτηνοτροφία, τη βιοποικιλότητα, τα δηλητηριασμένα δολώματα και τις εναλλακτικές μεθόδους ελέγχου θηρευτών που προκαλούν ζημιές στο κτηνοτροφικό κεφάλαιο της Κρήτης.

Για περισσότερες πληροφορίες:

Ακολουθήστε μας!

www.lifeagainstopoison.org

Facebook: Innovation Against Poison

Facebook Ελληνικά: LIFE Against Poison Crete

Σελίδα Πανεπιστημίου Κρήτης: www.hkme.uoi.gr

(στην ενότητα Προγράμματα)

Ελληνικό blog: lifeagainstopoison.wordpress

